

Australijskie surowce bliżej UE

Patrycja Mizera
Analityczka The Opportunity

18.04.2026

Pod koniec marca 2026 roku, UE zakończyła negocjacje w sprawie dużej umowy handlowej z Australią. Warto zwrócić uwagę, że dokument w dużej mierze skupia się na ułatwieniu dostępu do australijskich surowców, które Unia uznaje za krytyczne. W ten sposób UE – z czynnym udziałem Polski – zabezpieczyła kolejny obszar, który przyczyni się do wzmocnienia bezpieczeństwa surowcowego Europy.

Globalne procesy zmuszają UE do działania

Porządek międzynarodowy ukształtowany po zimnej wojnie wyraźnie ewoluuje w kierunku nasilającej się rywalizacji systemowej między największymi gospodarkami. W tej sytuacji Europa staje przed koniecznością dostosowania się do nowych realiów geopolitycznych i dąży do wzmocnienia własnej pozycji poprzez rozwijanie zdywersyfikowanych partnerstw międzynarodowych oraz zwiększanie strategicznej autonomii. Dostęp do surowców krytycznych coraz częściej uznawany jest za priorytet polityki państw i regionów, ponieważ w dużym stopniu determinuje tempo transformacji energetycznej i cyfrowej, a tym samym bezpośrednio wpływa na konkurencyjność gospodarki oraz poziom bezpieczeństwa.

Unia Europejska w ostatnich latach rozwija szereg dużych umów handlowych, które są elementem szerszej strategii służącej zarówno poszerzeniu możliwości eksportowych, jak i zabezpieczeniu dostępu do surowców krytycznych, przy jednoczesnym ograniczaniu nadmiernych zależności od partnerów zewnętrznych, jak w przypadku Chin i metali ziem rzadkich. W tym kontekście warto wspomnieć o rozwijaniu relacji handlowych z Nową Zelandią i Chile, jak również z Indiami, Meksykiem, Indonezją, krajami Mercosur czy ostatnio z Australią, które są w fazie finalizacji.

Współpraca z Australią

Australia jest szczególnie atrakcyjnym partnerem dla Unii Europejskiej z uwagi na stabilne i przewidywalne otoczenie

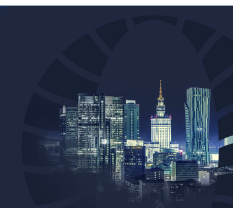
instytucjonalne i regulacyjne. Poza tym podziela podobne wartości, a także kieruje się wysokimi standardami handlowymi. Te czynniki są korzystne zwłaszcza dla długoterminowej współpracy gospodarczej.

Australia dysponuje bardzo dużymi i zróżnicowanymi [zasobami](#) surowców krytycznych – m.in. posiada jedno z największych na świecie zasobów litu (ok. 6,2 mln ton; to jest ok. 24% globalnych zasobów tego surowca), kobaltu (ok. 1,7 mln ton), a także znaczące zasoby pierwiastków ziem rzadkich (ponad 5,7 mln ton REO) oraz manganu (ponad 260 mln ton rudy) i wanadu. Kraj jest również globalnym liderem pod względem zasobów wielu innych minerałów, m.in. uranu, cynku czy niklu. Dzięki temu Australia jest postrzegana jako jeden z najważniejszych globalnych hubów surowcowych.

Korzyści z porozumienia

Nowa umowa przybliży Wspólnocie dostęp do australijskich surowców krytycznych, zwłaszcza litu, niklu i pierwiastków ziem rzadkich. Szacuje się, że zasoby większości tych surowców pozwalają na ich eksploatację przez ponad 50 lat.

Poza zasobami, kraj posiada atuty równie ważne z punktu widzenia bezpieczeństwa łańcuchów dostaw – dysponuje rozwiniętą infrastrukturą wydobywczą i stawia na budowę pełnych łańcuchów wartości. Dodatkowo sektor wspierany jest przez politykę publiczną, np. Critical Minerals Strategy czy Resourcing Australia's Prosperity. Poprzez założone w nich finansowanie i gwarancje dla projektów wydobywczych, a także zwiększanie

nakładów na badania i rozwój tej dziedzinie, dodatkowo umacniana jest pozycja Australii jako stabilnego dostawcy surowców.

Po ratyfikacji, [umowa](#) handlowa zniesie ponad 99% ceł na unijny eksport do Australii i pogłębi strategiczne więzi z regionem Indo-Pacyfiku. W ujęciu surowcowym, porozumienie zakłada m.in. zniesienie ceł na import surowców, zakaz wprowadzania ograniczeń eksportowych, a także zapewnienie „równych warunków dostępu” do australijskich zasobów, co potencjalnie będzie wspierać europejskie przedsiębiorstwa w zabezpieczaniu dostaw. Istotnym komponentem nowej umowy jest też stworzenie ram instytucjonalnych i regulacyjnych, które poprawią dostęp UE do australijskich surowców krytycznych poprzez liberalizację handlu, inwestycji oraz eliminację barier w łańcuchach dostaw. Jednocześnie umowa (nawiązując do wcześniejszego partnerstwa surowcowego UE–Australia) rozszerza współpracę na cały łańcuch wartości, od wydobywania po przetwarzanie i recykling, a także tworzy warunki do zwiększenia europejskich inwestycji w australijskie projekty surowcowe.

W efekcie umowa z Australią może nie tylko ułatwić dostęp do tych surowców poprzez liberalizację handlu i inwestycji, ale również umożliwić głębsze zaangażowanie europejskiego kapitału w australijskie projekty wydobywcze i przetwórcze, tym samym wzmacniając odporność łańcuchów dostaw UE i ograniczając zależność od dominujących dostawców, zwłaszcza Chin. Jednocześnie należy podkreślić, że mimo poprawy dostępu do surowców, umowa nie rozwiązuje największego problemu – etapu „midstream” w przemyśle surowców krytycznych – czyli kontroli nad ich przetwarzaniem, która dziś należy do Chin.

Wnioski

Unijna polityka handlowa pełni funkcję narzędzia do wzmacniania bezpieczeństwa gospodarczego, realizowanego m.in. przez zabezpieczenie dostaw surowców krytycznych, ale też ograniczenie istniejących zależności strategicznych.

Z perspektywy UE ważną kwestią jest długoterminowa dostępność australijskich zasobów oraz kompleksowa interoperacyjność tego sektora, która zwiększa przewidywalność dostaw i stabilność planowania przemysłowego. Jednocześnie współpraca ta nie jest rozwiązaniem wystarczającym, a jedynie stanowi element szerszej strategii dywersyfikacji kierunków dostaw dla Wspólnoty. Nie odpowiada też na kluczowe wyzwania związane z przetwarzaniem. Wobec tego o realnym i trwałym wzmocnieniu bezpieczeństwa surowcowego Europy zdecyduje przede wszystkim rozwijanie własnych zdolności przetwórczych i przemysłowych, które są podstawą wymiernej kontroli nad łańcuchami wartości

Polska jako jeden z najważniejszych europejskich producentów baterii litowo-jonowych i komponentów do elektromobilności (m.in. katod, elektrolitów), a także ważny ośrodek przemysłu chemicznego i przetwórstwa metali skorzysta na nowej umowie – dostęp do surowców krytycznych z Australii, zwłaszcza litu, niklu i pierwiastków ziem rzadkich, ma szansę bezpośrednio przyczynić się do utrzymania konkurencyjności tych sektorów oraz rozwoju krajowych łańcuchów wartości związanych z transformacją energetyczną UE.

Warto odnotować, że Polska miała swój udział w budowaniu praktycznych podstaw nowej umowy z Australią. W październiku 2025 r. polscy delegaci [odbyli](#) misję gospodarczą w Australii, która koncentrowała się właśnie na sektorze surowców krytycznych. Obejmowała ona spotkania z przedstawicielami administracji i przemysłu oraz wizyty w zakładach wydobywczych i przetwórczych (m.in. lit, wolfram, pierwiastki ziem rzadkich). Celem tego spotkania było rozpoznanie możliwości inwestycyjnych i budowa bezpośrednich relacji biznesowych. Działania były realizowane w ramach szerszej współpracy UE–Australia, w tym wówczas rozwijanego partnerstwa strategicznego w obszarze surowców, który pod koniec marca 2026 roku doprowadził do zakończenia negocjacji umowy handlowej UE–Australia.

